

Digital Mappevurdering

Mattias Øhra

Søknad vedrørende digitale mapper

12 år siden

Vi vil i forsøksklassene gå fra tradisjonell vurdering (testaspektet), til hovedvekt på mappevurdering. Det legges her vekt på arbeid gjort gjennom hele arbeidsperioden, og at vurderingen skal knyttes til arbeidssituasjoner som ligner på de kunnskaper som studenten senere skal utøve i sitt yrke (Øhra: 1999: 9)

Transparente læreprosesser

- Jmfr. J.Hattie. *Visible Learning* 2009

Med *transparente læreprosesser* ligger det et mål om å bevege oss bort fra en individrettet didaktikk. Gjennom et fokus på de kollektive krefter i læringsprosessen vektlegges en didaktikk for læringsfellesskapet. For studentene vil dette medført en mer gjennomsluktig lærings- og arbeidssituasjon hvor den enkelte blir mer synlig i fellesskapet. Gjennom arbeider på nett og med digitale mapper har studentene måttet venne seg til en mer åpen og kooperativ arbeidsform (Øhra 2003: 14).

Hva er en digital mappe?

Det finnes etter hvert flere forskjellige definisjoner av hva en mappe er. En mye brukt definisjon er følgende:

En mappe består av en systematisk samling elevarbeider som viser innsats, framskritt og prestasjoner innen ett eller flere fagområder. Samlingen må omfatte elevmedvirkning når det gjelder valg av innhold, utvalgsriterier og kriterier for å bedømme nivået I FORHOLD TIL VISSE FELLES OPPSATTE MÅL, og den må vise elevens selvrefleksjoner og holdninger til emnet. (Paulson, Paulson og Meyer 1991: 60, i Taube 1998: 12. Taubes tilføyelse er uthevet)

Digitale mapper

En annen definisjon lyder som følger:

... an educational portfolio contains work that a learner has collected, reflected, selected, and presented to show growth and change over time, representing an individual or organization's human capital. A critical component of an educational portfolio is the learner's reflection on the individual pieces of work (often called «artifacts») as well as an overall reflection on the story that the portfolio tells (Barret og Carney 2005: 1).

Typisk for den siste definisjonen er tendensen til å trekke inn fortellingen som en sentral metafor for mappen. Læringsfortellinger omskrives og fortelles på nye måter i et livslangt læringsløp. I

Digitale mapper og formativ vurdering:

- En sentral årsak til interessen for digitale mapper innefor internasjonal skoleutvikling er et ønske om å styrke den formative vurderingen av elever og det læringsfellesskapet de arbeider innefor.
- Til forskjell fra summativ vurdering som baserer seg på avsluttende, kontrollerende vurdering med tanke på godkjenning, sertifisering og eventuelt også rangering,
- fokuseres det innenfor formativ vurdering på intervensjoner i læringsprosessen med tanke på utvikling og i å hjelpe eleven eller studenten videre.

Formativ vurdering og forskning?

- I de siste årene har det fremkommet forskning som på eventyrlig måte viser hvordan formativ vurdering kan bedre skoleprestasjoner (OECD 2005:284). I det etter hvert kjente studiet av Paul Black og Dylan Wiliam fra 1998 (**Black & Wiliam 1998**) tar de for seg 160 tidsskrifter og 250 forskningsartikler om formativ vurdering.
- *“The achievement gains associated with formative assessment have been described as “among the largest ever reported for educational interventions”. While many teachers incorporate aspects of formative assessment into their teaching, it is much less common to find formative assessment practised systematically”* (OECD 2005:284).
- OECD studien viser at en rekke land nå integrere arbeid med elektroniske mapper i sammenheng med et ønske om mer formative arbeidsmåter
- Nytt nettsted I Norge:
 - <http://www.skolenettet.no/Moduler/Vurdering/Templates/Pages/StartPage.aspx?id=64600&epslanguage=NO>

Formativ vurdering:

- Vi kan betegne formativ vurdering som vurdering for læring,
- mens summativ vurdering kan betegnes som vurdering av læring
- "Departementet mener at jevnlige evalueringer som gir studentene hyppige tilbakemeldinger om utbyttet av læringsprosessen, skal inngå i studiene som en del av undervisningsarbeidet." "Vurderinger underveis i studiet kan organiseres på mange ulike måter, blant annet gjennom oppgaveinnleveringer, deksamener, mappevurdering og annet"
(St.meld. nr 27 (2000-2001))

Mapper brukt til støtte for summativ versus formativ vurdering

Mapper brukt til støtte for summativ vurdering av læring	Mapper brukt til støtte for formativ vurdering for læring
Meningen med mappen fastsettes av skolen	Meningen med mappen fastsettes i samarbeid med eleven
Mappearbeidene er gitt i oppdrag fra skolen for å fastsette resultatet av undervisningen.	Mappearbeidene er valgt ut av eleven for at hun skal fortelle sin læringshistorie
Mappearbeidene blir vanligvis ferdigstilt i forbindelse med en avsluttende time, termin eller semester.	Mappearbeidene holdes ved like og videreutvikles hele tiden.
Mappearbeidene blir vanligvis summert ut i fra sentrale poeng- og avkrediteringssystemer. Resultatene blir samlet for kvantitativ sammenligning internt og eksternt.	Mappearbeidene gjennomgås sammen med eleven for å sørge for tilbakemeldinger som skal støtte den videre læringsprosess.
Mappen er vanligvis strukturert rundt fastlagte standarder og mål	Mappen er organisert av eleven i samarbeid med lærer.
Mappearbeidene blir vurdert for å bestemme endelig karakter for elev eller for skolen.	Mappearbeidene blir ikke først og fremst vurdert for å bestemme endelig karakter.
Summativ vurdering. Hva har blitt lært til denne dato (fra fortid til i dag)	Formativ vurdering. Hva er læringsbehovet framover (fra nåtid og framover).
Avhengig av ytre motivasjon	Fremmer indre motivasjon
Publikum: Lærer / sensor Få valg. F.eks skolens eksamensadministrasjon	Publikum: Bestemmes av eleven, lærer og medelever i et fellesskap. F.eks medelever, familie, venner osv.

Tabell etter Barret & Carney 2005 (min oversettelse).

Digitale mapper:

- elevene må kunne benytte alle de ulike digitale verktøyene som muliggjør multimodalitet og som fordrer at eleven selv kan språkliggjøre sin egen tilpasset opplæring og de arbeidsmåter som hun selv opplever best for sitt eget studiearbeid.
- Eleven må derfor være i stand til å benytte varierte multimedia og publiseringsverktøy
- Gjennom bruk av *digitale mapper* skal den enkelte student kunne iaktta og reflektere over sin egen og andre medstudenters læringsprosess

Mappen har to hovednivåer

- Mappene har to hovednivåer; henholdsvis
 - *arbeidsmappen* og *presentasjonsmappen*. Begge nivåene konstrueres gjennom at studentene lager en internettside (såkalte webbaserte mapper).
- I arbeidsmappen legges alle arbeider av stort og smått og av ulike typer.
 - Tekster, lydfiler bilder film integreres samtidig som strukturen i mappene og mellom mappene bindes sammen av hyperlinker som studentene selv konstruerer.
- I presentasjonsmappen ligger spesielle arbeider som studenten selv har valgt ut. Disse skal sensureres av ekstern sensor.
 - Arbeidene i arbeidsmappen skal studenten gjøre rede for i en muntlig gjennomgang av arbeidene som ligger i arbeidsmappen og som har intern sensur. Til sammen legger begge disse vurderingene grunnlaget for endelig karakter (Øhra 2004).

Eksempel på metatekst:

- *Presentasjonsmappen skal innholde en innledende metatekst (Maks 800 ord) hvor det redegjøres for følgende:*
 - Refleksjon og begrunnelse for utvalg og kriterier av oppgaver som er valgt til presentasjonsmappen
 - Refleksjon og egen vurdering av de enkelte arbeidene og deres relasjon til studiets læringsmål
 - Refleksjon og vurdering av egen arbeidsprosess gjennom året
 - Refleksjon og vurdering av pensum i studiet
 - Refleksjon og vurdering av studiet som helhet

Fra fagplan i pedagogikk allmenn 2006/07

Eksempel på selv vurdering

- *På slutten av høstsemesteret skal hver student fremlegge sine digitale mappearbeider for medstudenter og lærere via storskjerm. Hver student skal her vektlegge:*
 - *Refleksjon og faglig analyse av innholdet i egne mappearbeider*
 - *Refleksjon og analyse av mappearbeidene i lys av fagets mål.*
 - *Refleksjon over pensum*
 - *Refleksjon over egen læringsprosess*
 - *Den enkelte Elev/student skal i sin mappe ha en skriftlig vurdering av en medstudents mappearbeider hvor ovennevnte punkter evalueres*
- *Ovennevnte framlegg er obligatorisk og skal være bestått for at man kan gå videre til andre semester*

Fra fagplan i pedagogikk allmenn 2006/07

<http://www-lu.hive.no/fagplaner/0506/Allmenn/1kl/pedagogikk.htm>

Konstruere digitale mapper selv?

- Alle data fra våre studenter peker i en klar retning av at studentene selv ønsker å eie og kontrollere sin mappe selv (Øhra 2003a og 2004, Otnes 2002, 2003 & 2004).
- Denne autonomien mener vi er sentral som et suksesskriterium for implementering av digitale mapper. Disse erfaringene er også noe som bekreftes internasjonalt.

Kritisk dilemmaer ved bruk av digitale mapper

- Digitale mapper som administrasjonsverktøy eller læringsverktøy?
- Fare for overproduksjonen av mappearbeider
- Arbeidene blir i for liten grad diskutert med elever/ studentene selv og som arbeider blir de ofte gitt ubeleilig gjennom at de kommer parallelt med andre fag
- Hvis man ikke er på vakt når det gjelder slik overstyring vil bruken av digitale mapper raskt ende opp som en masende arena hvor aktørene umyndiggjøres gjennom en kommunikasjonsform basert på et inn-put out-put feedback system.